

Elegies

Bernat·Artola·Tomas

I

Lo Cel tremola tot ple d'ales
ara qu'estem en temps d'amors.
Com es dijous, les col-legiales
s'en van al camp a cullir flors.

Ai quin comboi tenen les monges
que amb les xiquetes venen huí!
En sos ulls lluen les taronges
que il-luminen tot lo camí.

Jo estic al camp ple de dolçura
sota l'amor de un lledoner
recoltzat en la soca, dura
com la veu de l'amor primer;

i veig volar les ornetes,
i senc les monges marmolar,
i les cançons de les xiquetes
tenint la corda per saltar.

I tot es clar com una rosa
i jo entristit sols pense amb tu,
i sota l'ombra gloriosa
plore quan no em mira ningú....

II

Com lo sentit que sols sent per ad ell
i disfregat son sentiment ens porta,
aixís amor ve per la via torta
de lo desig que no sab ser cimbell.

III

Aquell mortal que va plaer cercant
i cull dolor quan sembra delicticia,
creu que lo seny habita en la puericia
pobre ignocent que 's fia d'un infant!

IV

Amor que fuig de la carnalitat
tímid i esquerp com infant plé de por
ompli l'atzur amb la sang de son cor
si vol cantar tota la idealitat.

V

Lo meu amor que de amar te temença
ingenuament al dolor se confía.

La cançó alegre que trenca ma pensa
va traduïnt lo meu cor elegía.

Cavalleresc, lo meu cor se detura
quan mon caní vol creuar una dona;
la dona passa fragant de dolçura
i lo meu cor de sa fel se 'n adona.

Peró dolor que de amor se governa
trenant son pas amb la dona que passa
fa via humil per la drecera eterna
que roda el mon sense sortir de casa.

VI

Tot vol plorar i jo vull riure.
Dolor se 'n riu sense pietat;
una elegía vull escriure
per dar-li a mon dol coniat.

Peró el plaer res me comporta
car es amor qui mon dol mou
i la elegía no em conforta:
Si un dolor fuig, ve un dolor nou...

VIII

Jo soc lo port que los braços allarga
per a encalçar la somniada sirena
i ella fugint sempre em gira la esquena
deixant mon bes plé de fel ben amarga.

Venen a mi negres naus torturades
per les marors de tota desventura;
peró en mon pit troben tanta tortura
que a son dolor es fan mig conhortades.

Si a lo meu pit tenebroses venien
cercant amor que los braços mai tanca,
plena de vent tota la vela blanca
de vòrem trist mes alegres fugien.

Ara soc sol. Cap nau gira les veles
vers lo recer de la meva tristessa.
Ara sols tinc lo ressó de la fressa
que fa la mar plena de cantureles ...

IX

Jo vaig cercant entristit una dona
que 'm faci dolç lo dolor de mon viure
esmaperdut de sols vore somriure
la pobra gent que de res se 'n adona.

Soc freturós de una inútil fretura
i vaig cercant lo meu somni impossible
sens lo desig d'aquell rostre terrible
que duu l'amor disfregat de dolçura.

Jo vaig cercant una dona somniosa
i se ben be que mai he de trobar-la,
i encara cruel sempre vull somniar-la
nua i fragant com lo cor d'una rosa.

Potser un temps, quan ma pensa ja siga
niu de records, sol plaer de vellessa,
lo somni meu anirà sense fressa
cercant un bes de ma dolça enemiga.

Peró desdeny que fa forta ma pensa
quan tot lo mon passionat llagrimeige,
amb un somris voldrà fer com lo metge
qu'ens fa mes mal quan del mal ens defensa.

X

Oh temps lleuger que pases com qui fuig
de tindre un misserable per company
i per lo Cel remugues lo teu plany
desesperat de sols trobar enuig!

Lluny es lo temps de la ingenuïtat,
ara vestim la elegia d'atzur.

Temps era temps que lo Cel era pur
i encara l'amor no ens havia sobtat.

L'ingenu cor era espill de lo Sol
i tot lo mon, puerilment, era meu ;
era menut i era gran com un Deu,
ara soc un bardisser caragol.

Un caragol temoruc i senzill
que fa caní de la pluja d'amor
i va deixant una estela d'espill
per que lo Sol il-lumine son cor.

Un plany vull fer que l'amor m'ha dictat
 del riu estant en la mes verda riba
 on es fa fosca la paraula viva
 de tan mirar la externa crueltat.

Vora l'aigua que corre vers la mort
 ardidament, com qui mes goig espera,
 jo estic vessant la llàgrima primera
 d'aquell amor que plora sa dissort.

Ara es record i esperança a l'ensem
 lo raig de Sol que fa l'ombra mes blava:
 Es un amor que galant em vinclava
 lo temps bermell que ara es blau dins lo temps.

XII

Volgué anar per un camí
 que anava qui sab a on;
 vaig pegar la volta al mon
 i vaig arribar a mi.

En mi vaig trobar l'esclat
 d'un amor tot plé de llum,
 però seguint la costum
 ja mort dins la soletat.

Ara en mon cor sensitiu
 per la soletat oprés,
 amor il-lumina mes;
 però ja no te caliu.

Los meus records dins de mi fan sa via
fins que voran la claror amb los anys;
llavors seran los meus únics companys
i em será dolça la veu de altre dia.

Ara m'es dols esperar la esperança
que amargament no vol vindre a mon pit.
Ara no vull mes record que l'oblit
de lo passat que vol dur-me recança.

Peró aquell temps que la joia es tenebra
i nostre cap es un cim ple de neu,
voldré gaudir lo consol de la veu
d'aquell record mes esquerp que la llebra.

I com la neu que anyorant la planura
vol fer-se terra quan lo dia mor
i a l'argent de son cos dona un bany d'or
que ompli son cor de joia que poc dura,

aixís mirant la nit que s'endevina
desde lo cim on la claror es perd,
miraré avall i sols voré un dessert
plé de records de flama ponentina....

XVI

Soc mariner de la mar batzegada
on sols lo Fat sol subrir-se camí;
vaig navegant vers mon propi destí
peró no se com se fa la tornada.

Vaig sense por, ple d'aquella dolçura
que abota foc en la llar de l'amor;
mes l'infinit ha fet niu en mon cor
i ja no tinc ni ardiment ni paura.

Jo que volgué l'infinit per a un dia
i anar despres a dormir vora llar
ara no tinc lo consol de somniar
car es amor l'infinit que volía.

Bernat Artola
Tomàs

Castelló - Maig - MCMXXVIII -